

روخوانی و روان‌خوانی قرآن کریم

تجوید الصلوة

با تمرکز بر سوره‌های حمد و توحید
ترجمه و مفاهیم سوره مبارکه یس

سید محمد بلاغی

سرشناسه : بلاغی، سید محمد ۱۳۵۶ -

عنوان و نام پدیدآور : روخوانی و روان خوانی قرآن کریم و تجوید الصلوه: با تمرکز بر سوره های حمد و توحید و ترجمه و مفاهیم سوره مبارکه یس ویژه کارکنان پایور و سربازان وظیفه وزارت دفاع / سید محمد بلاغی.

مشخصات نشر : تهران: سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، انتشارات دفاع، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری : ۲۰۰ ص.

شابک : ۱۸۰۰۰۰ ریال ۵-۷-۸۷۴۵-۰۰-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : قرآن - قرائت - راهنمای آموزشی

• نوع : Qur'an - Readings - Study and teaching

شناخته شده : سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، انتشارات دفاع

رده بندی شنگره : ۹۱۰۶ ب/۵/۵ BP۷۴

رده بندی دیویی : ۷ ۲۹۷/۱۵

شماره کتابشناسی ملی : ۴۷

دفاع انتشارات

روخوانی و روان خوانی قرآن کریم - تجوید الصلوه

(ویژه کارکنان پایور و سربازان وزارت دفاع)

تهیه کننده: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

به سفارش: سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع - معاونت تربیت و آموزش

نویسنده: سید محمد بلاغی

ناظر علمی: ابراهیم نصرالله پور

ناظران فنی: اسماعیل عاکفی و حسین ملکی

سرپرستار: حسین قاسم حمزه

ویراستار: حسین ملکی

طراحی و صفحه آرایی: محمد برخوردار

ناشر: مرکز نشر دفاع

چاپ: مرکز خدمات فرهنگی مطهر - نوبت و تاریخ چاپ: اول - بهار ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۵۰۰ جلد بهاء: ۱۸۰۰۰ ریال

شابک: ۵-۷-۸۷۴۵-۰۰-۶۰۰-۹۷۸

نشانی ناشر: تهران، میدان نوبنیاد، خیابان شهید لنگری، جنب اداره هواشناسی،

ساختمان شهید مطهری، مرکز نشر دفاع

کدپستی: ۱۶۹۳۶۱۳۳۹ تلفن: ۲۲۹۳۰۰۰۶

پست الکترونیک: nashrdefa@fatehnet.net

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار
۱۲	مقدمه
۱۴	سخنی با مربیان و معلمان محترم
۱۶	فضیلت و خواص سورۀ یس
۱۹	بخش اول
۲۳	درس اول
۲۳	حروف الف، صداهای کوتاه و کشیده
۲۳	۱-۱. حروف الف فراگیری خواندن قرآن
۲۴	۲-۱. شیوه‌های آموزش خواندن قرآن
۲۵	۳-۱. حروف ا، با و حروف مقطعه
۲۹	۴-۱. صداهای کوتاه و کشیده
۲۹	۱-۴-۱. صداهای کوتاه
۲۹	الف) صدای کوتاه کشیده
۲۹	ب) صدای کوتاه کسره
۲۹	پ) صدای کوتاه ضمه
۳۲	۲-۴-۱. صداهای کشیده
۳۲	الف) صدای کشیده فتحه
۳۴	ب) صدای کشیده کسره
۳۶	پ) صدای کشیده ضمه
۳۹	خلاصه درس
۳۹	پرسش‌ها
۴۲	درس دوم
۴۸	مد، سکون و تشدید
۴۳	۱-۲. مد «ت»
۴۴	۲-۲. سکون «ن»
۴۸	۳-۲. تشدید «ع»
۵۲	خلاصه درس

۵۳	پرسش‌ها
۵۶	درس سوم
۵۶	تنوین
۵۶	۱.۳. تنوین و انواع آن
۵۹	کار عملی
۶۲	خلاصه درس
۶۲	پرسش‌ها
۶۳	مفاهیم موضوعی سوره یس در یک نگاه
۶۵	بخش اول
۶۸	درس چهارم
۶۸	حروف ناخوانا
۶۹	۱.۴. حروف همیشه ناخوانا
۶۹	۱.۱.۴. پایه و کرسی مَدّی
۷۰	۲.۱.۴. پایه و کرسی الف مَدّی (اُ)
۷۳	۳.۱.۴. الف زینت یا «الف جمع (وا)»
۷۴	۴.۱.۴. واو (و) در شش کلمه
۷۶	۲.۴. حروف گاهی ناخوانا
۷۶	۱.۲.۴. همزه وصل در وسط کلام (...ا...)
۷۹	۲.۲.۴. حروف مَدّی نزد همزه وصل (اَ، اِ، اُ)
۸۰	۳.۲.۴. لام تعریف (ال) نزد برخی حروف
۸۴	کار عملی
۸۵	ترجمه و مفاهیم سوره
۸۹	خلاصه درس
۹۱	بخش دوم
۹۲	درس پنجم
۹۲	قاعده‌های «اشباع هاء ضمیر» و «رفع التقاء ساکنین»
۹۳	۱.۵. اشباع «هاء ضمیر»

۲۰۵	موارد اشباع نشدن «هـ» ضمیر»	۹۵
۳۰۵	رفع التقاء ساکنین	۱۰۱
۱۰۴	کار عملی	۱۰۴
۱۰۵	ترجمه و مفاهیم سوره	۱۰۵
۱۰۸	خلاصه درس	۱۰۸
۱۰۹	پرسش‌ها	۱۰۹
۱۱۲	درس شش	۱۱۲
۱۱۲	وقف	۱۱۲
۱۱۳	۱. ۱. انواع وقف و حؤ وقف کردن بر آخر کلمه ها	۱۱۳
۱۱۳	۱. ۱. ۶. وقف بدون تغییر	۱۱۳
۱۱۳	۲. ۱. ۶. وقف در	۱۱۳
۱۱۴	۳. ۱. ۶. وقف در	۱۱۴
۱۱۸	۲. ۶. انتخاب محل مناسب برای وقف کردن	۱۱۸
۱۲۴	ترجمه و مفاهیم سوره	۱۲۴
۱۲۸	خلاصه درس	۱۲۸
۱۲۹	پرسش‌ها	۱۲۹
۱۳۱	بخش سوم	۱۳۱
۱۳۳	درس هفتم	۱۳۳
۱۳۴	تلفظ حروف عربی (۱)	۱۳۴
۱۳۴	۱. ۷. مخارج حروف	۱۳۴
۱۳۵	۲. ۷. اهمیت یادگیری و رعایت تلفظ صحیح حروف در زبان عربی	۱۳۵
۱۳۵	۳. ۷. حرف حاء	۱۳۵
۱۳۷	۴. ۷. حرف عین	۱۳۷
۱۳۸	۵. ۷. حرف غین	۱۳۸
۱۴۰	۶. ۷. حرف ثاء	۱۴۰
۱۴۲	۷. ۷. حرف ذال	۱۴۲
۱۴۵	کار عملی	۱۴۵

۱۴۶	ترجمه و مفاهیم سوره
۱۵۰	خلاصه درس
۱۵۱	پرسش‌ها
۱۵۴	درس هشتم
	تلفظ حروف عربی (۲)
۱۵۵	۸. ۱. حرف طاء
۱۵۷	۸. ۲. حرف ظاء
۱۵۹	۸. ۳. حرف صاد
۱۶۱	۸. ۴. حرف ضاد
۱۶۲	۸. ۵. حرف واو
۱۶۵	کار عملی
۱۶۵	ترجمه و مفاهیم سوره
۱۷۰	خلاصه درس
۱۷۱	پرسش‌ها
۱۷۲	کتابنامه
۱۷۴	سوره یس
۱۸۰	تمرین مخارج حروف اذکار نماز
۱۸۱	متن کامل اذکار نماز
۱۸۲	شماره تماس مدارس تخصصی قرآن کریم وزارت دفاع

پیشگفتار

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُم

«إِلَيْهِ نَصْعَدُ الْكَلِمَ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ» (فاطر/۱۰)

«به سوی او کلمات پاکیزه صعود می کند و کار نیکوآن را بالا می برد.»

قرآن دریایی است بی انتها که ثرفای آن درک نشود... شعله ای است که نور آن به تاریکی نگراید؛ چشمه های دانش و ریاضی علوم است... فروشاننده عطش علما و باران بهاری قلب فقیهان، نجات دهنده کسی که حافظ آن باشد و به آن عمل کند و راهبر آنکه آن را به کار گیرد. تلخیصی از خطبه ۱۹۸ نهج البلاغه [بی شک از مصادیق تامه کلمات طیبیه، آیت صلی است که به سوی پرودگار بالا می رود و به راستی چه ارزشی و بالاتر از آن کسی که دلش را به کلام دلنشین وحی الهی گره زند و آن را بر زبان و در زندگی جاری کند]

با تقدیم سلام و درود خالصانه به کارکنان خدوم و محترم وزارت دفاع خدای سبحان را سپاس می گوئیم که توفیق تدوین کتاب آموزش روخوانی و روان خوانی و تجوید الصلوة کارکنان را عنایت نمود. کتاب حاضر با نام «آموزش روخوانی و روان خوانی و تجوید الصلوة» با توجه به ضرورت تعلیم قرآن کریم، انس با قرآن کریم، آشنایی با رسم الخط قرآنی، تسلط به

قرائت قرآن کریم کارکنان محترم، با تمرکز بر سوره های یس، حمد و توحید تلاش دارد که از رهگذر آموزش روخوانی و روان خوانی در مسیر مؤانست با این کلام الهی گام برداشته و همگام با افزایش سواد قرآنی کارکنان محترم وزارت دفاع، عطرآیات قرآن را بانسیم آیه های نور تقدیم قرآنیان کند.

لازم به ذکر است که معاونت تربیت و آموزش سازمان عقیدتی-سیاسی وزارت دفاع، با مدیریت «آموزش های دینی و اثربخش به ویژه در حوزه های قرآن، سعی در تعمیق معارف قرآنی کارکنان پرتلاش دارد و به همین منظور، این معاونت در قالب طرح نور میسر با ملی و برنامه ریزی کاربرگ های طرح دوره و سطح بندی قرآنی کارکنان در ۴ گروه آموزشی و ۱۰۰۰ نفری زیر را در ماه بهار قرآن (۲۰ ساعت) و در طول سال (۳۰ ساعت) با عناوین زیر برنامه ریزی کرده است:

۱. آموزش روخوانی و روان خوانی قرآن و تجوید الصلوة (۵۰ ساعت)،
 ۲. آموزشی قرائت و درک معنای آیات قرآن (۵۰ ساعت)،
 ۳. آموزش فصیح خوانی و تجوید (۵۰ ساعت)،
 ۴. آموزش ترجمه و مفاهیم قرآنی (ویژه سطح يك و دو قرآن) (۵۰ ساعت)
- امید است شما کارکنان گرانمایه و محترم، این فرصت تربیتی و آموزشی را مغتنم شمرده و ضمن بهره مندی از آموزش های قرآنی ارائه شده، با نظرات رفقای و اغنایی همکاران خود را در معاونت تربیت و آموزش یاری نمایید.

در پایان به شما برادر و خواهر گرامی تبریک می گوئیم که کمر همت بسته اید تا با فراگیری قرآن، مخاطب کلام الهی قرار گیرید و از خدای مهربان عاجزانه می خواهیم که شما و ما را در پیمودن این راه نورانی موفق بدارد.

تقدیر و سپاس

شایسته است از مساعدت‌های ریاست محترم سازمان، حجت الاسلام والمسلمین محمدحسین قندهاری و هیئت رئیسه محترم، قدردانی نمایم.

از نظرها و ایده‌های علمی آقایان محترم: فرهادرضا رمضانلو، اسماعیل عاکفی، حسین ملکی، محمدجعفر حسینی، سعید ملکی، محمد برخوردار، محمود یوسفی مرند، حسین حیدرپور و کارکنان محترم مرکز نشر دفاع و مرکز خدمات فرهنگی و چاپ که با تلاش آنان این اثر به زیور طبع آراسته شد و تمامی عزیزانی که به هر شکل ما را در تهیه و توزیع این مجموعه یاری رساندند؛ صمیمانه اظهار تقدیر دارم.

همچنین از اساتید محترم و زحمات همکاران محترم پژوهشگاه امام صادق (علیه السلام)، حجج اسلام: ابراهیم تبریزی، محمود پاکیزه، محمد شبیدینی، محمد رضا صداقت و آقایان محترم سید سعید کبیری، محمدحسین مدنی، سعدالله شمس‌الدینی و دیگر عزیزان برای ارتقای سطح علمی این کتاب، تشکر و قدردانی می‌کنم.

خدای سعادتمند و نگهدارتن

معاون تربیت و آموزش عقیدتی سیاسی سازمان عقیدتی سیاسی

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

مهدی حسینی - بهار ۱۳۸۵

مربیان، اساتید، مسئولان محترم آموزش و کارکنان محترم می‌توانند نظر اصلاحی خود را درباره مطالب این کتاب از طریق رایانامه معاونت تربیت و آموزش به نشانی Amoozesh@fatehnet.net یا دورنگار ۰۸۵۲۲۹۴۰۸ ارسال کنند.

به یقین، تنها منادی حقیقی هدایت و سعادت بشری، فصل الخطاب حضرت حق و سرچشمه لایزال معرفت الهی، قرآن کریم است که هرتشنه جویای معرفتی را به قدر عطشش، سیراب و تمامی آلام و مشکلات روحی، روانی، فردی و اجتماعی و معضلات جامعه بشری را درمان می‌کند.

پیا پیا که در باره اهمیت و نقش خواندن قرآن می‌فرماید:

يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ إِذَا خَرَجْتُمْ مَعَ الْوَجْهِ إِذَا أَصْبَحْتَ وَإِذَا أَمْسَيْتَ فَإِنَّ الْقُرْآنَ يُحْيِي الْقُلُوبَ
الْمَيِّتَ وَيَسِّرُ عَمَلَكُمْ وَالْمُتَكَبِّرَ

فرزندم، در صبح و عصر، هنگام آمدن و رفتن، قرآن را بخوان. زیرا قرآن، دل مرده را زنده می‌کند و از فحشاء و زنی می‌دور می‌آورد.

از این رو، جامعه‌ای که در ظل عنایت‌های خاصهٔ آن و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام و زعامت رهبری عاشق و شیفته کلام وحی^۱، ره می‌شود و در آن زمینه‌های لازم برای آموزش قرآن کریم و گسترش آموزه‌های آن در میان آحاد جامعه فراهم است، باید همگان - به‌ویژه نوجوانان و جوانان - توانایی خواندن درست کلام وحی^۲ را به دست آورند.

براین اساس، «معاونت تربیت و آموزش سازمان عقیدتی سیاسی وزارت معارف» برای بالا بردن توانایی کارکنان محترم خود در حوزه قرائت قرآن، تهیه کتاب آموزش «روحوانی و روان خوانی قرآن کریم با تمرکز بر سوره‌های حمد، توحید و یس» متناسب با شرایط سازمانی در دستور کار خود قرار داده و تدوین آن را بر عهده «مرکز تدوین متون آموزشی پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام» نهاده است.

۱. سید هاشم بحرانی، البرهان فی تفسیر القرآن، قم، مؤسسه بعثه، ۱۳۴۷، ج ۱، ص ۱۹.

نوشتار پیش رو در قالب هشت درس و با عنوان‌های زیر، برای تدریس در هشت جلسه آموزشی (۱۶ ساعت) طراحی و تدوین شده است:

درس اول: حروف الفبا، حروف مقطعه و صداها و کوتاه و کشیده؛

درس دوم: مد، سکون و تشدید؛

درس سوم: تنوین؛

درس چهارم: حروف، 'حوا'؛

درس پنجم: قاعده‌های اشْبَهَ هَمْزٌ وَرَفْعُ التَّعَاثُفِ ساکنین؛

درس ششم: وقف؛

درس هفتم: تلفظ حروف عربی (۱)؛

و درس هشتم: تلفظ حروف عربی (۲).

سید محمد بلایی
پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام

بهار ۱۳۹۶